

Херсон: Евакуюватися чи ні?

Звіт за результатами соціологічного онлайн-дослідження

Вересень-жовтень 2026

Загальна інформація про дослідження

Методологія: онлайн-опитування за інтерактивною структурованою анкетою, посилання на яку відправлялося потенційним респондентам із бази даних (дослідницької онлайн-панелі Херсонської громади). Вибірка сформована на основі демографічних показників станом на 1 січня 2022 року. За таких показників похибка дослідження не перевищує 5% з вірогідністю 0.95. У вибірці представлені як херсонці, які зараз знаходяться в громаді, так і ті, хто виїхав з Херсона після 24.02.2022 і перебуває зараз в інших областях України або за кордоном. Офіційні дані щодо міграцій херсонців наразі відсутні, тому немає можливості оцінити представленість у вибірці респондентів за цією ознакою, проте існують підстави вважати, що співвідношення у вибірці респондентів, які залишились в громаді є більшим, ніж у реальності, що може впливати на результати дослідження.

Мета дослідження: з'ясувати ставлення херсонців до безпекових питань та питань, пов'язаних з евакуацією з громади.

Обсяг вибірки: 400 респондентів

Терміни проведення польового етапу: з 15 вересня по 8 жовтня 2026 року.

Замовник дослідження: Фонд громади міста Херсон «Захист».

Виконавці дослідження:

- Микола Гоманюк, Херсонське обласне відділення Соціологічної асоціації України, голова
- Олег Сінаюк, ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, директор
- Ігор Даниленко, ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, аналітик

Дослідницька група продовжує роботу над збільшенням та вдосконаленням онлайн-панелі мешканців Херсонської міської громади з метою її максимального наближення до показників генеральної сукупності і запрошує усіх херсонців долучатися до панелі. Це можна зробити за посиланням: <https://lemur.ua/sign-up>

Дослідження проведено Фондом громади міста Херсон «Захист» в межах проєкту «Мережева громада: посилення згуртованості та стійкості херсонців», за підтримки проєкту «Фенікс: Сила спільнот», що виконується Фондом Східна Європа коштом Європейського Союзу.

Думки, викладені у цьому звіті, не обов'язково відображають позицію Фонду Східна Європа та Європейського Союзу

Ключові результати

- Херсон, на думку херсонців, – одна з найбільш напружених у безпековому плані громад України. Частка респондентів, які дали максимальний рівень небезпеки Херсону, є вдвічі більшою частки респондентів, які дали максимальний рівень небезпеки Україні в цілому. Причому серед тих, хто зараз живе поза громадою (херсонці-там), ця оцінка ще вище. Такий спостерігається парадокс – «херсонці-там» бачать безпекову ситуацію в громаді у більш тривожному світлі, ніж херсонці, які зараз перебувають у місті (херсонці-тут).
- При цьому більшість опитаних херсонців, не залежно від місця їх проживання, вважають, що про Херсон не чути: 86% повідомили про те, що Херсону не достатньо приділяється уваги у ЗМІ, і 90% – що центральна влада приділяє Херсону недостатньо уваги.
- Більше половини опитаних (55%) вважають, що в громаді вже склалися умови для обов'язкової евакуації населення. У той самий час майже третина (31%) з цим не погоджуються. Знову-таки херсонці-там виявилися більш песимістичними: прихильників евакуації серед них виявилось 66%, порівняно з 40% серед херсонців-тут. Також загалом більшість опитаних херсонців (55%) підтримують примусову евакуацію дітей з громади.
- А ось звернення начальника Херсонської ОВА О.Прокудіна про евакуацію підтримало менше опитаних – 42%. І це питання стало таким, що сильно поділило думку людей у цих двох групах респондентів: серед херсонців-тут звернення О.Прокудіна підтримало 23% і 59% – серед херсонців-там. Але всі опитані були майже однастайними щодо того, що основні зусилля міської та обласної ВА мають бути спрямовані на антидроновий і протиповітряний захист (62%), а не на евакуацію (7%).
- Більшість людей вважають, що в питаннях евакуації передусім варто покладатися на себе і своїх близьких (58%) та на волонтерів (23%).
- У сприйнятті респондентами проблеми евакуації з Херсона не обмежуються безпековими ризиками та організацією виїзду. Найбільш виразними сюжетами є відсутність доступного житла в місцях переселення, брак коштів для подальшого проживання та недостатня підтримка евакуйованих після прибуття до інших населених пунктів. Висока вартість оренди житла, складнощі з працевлаштуванням і тимчасовий характер наданого прихистку формують ситуацію, за якої навіть організований виїзд не гарантує людям прийнятних умов життя. У відповідях неодноразово згадується, що через ці обставини частина евакуйованих повертається до Херсона.
- Безпосередній процес евакуації також супроводжується серйозними труднощами: загрозою обстрілів і дронівих атак, проблемами з транспортом, недостатньою поінформованістю та особливими складнощами для літніх людей, людей з інвалідністю, родин із дітьми й домашніми тваринами. Водночас

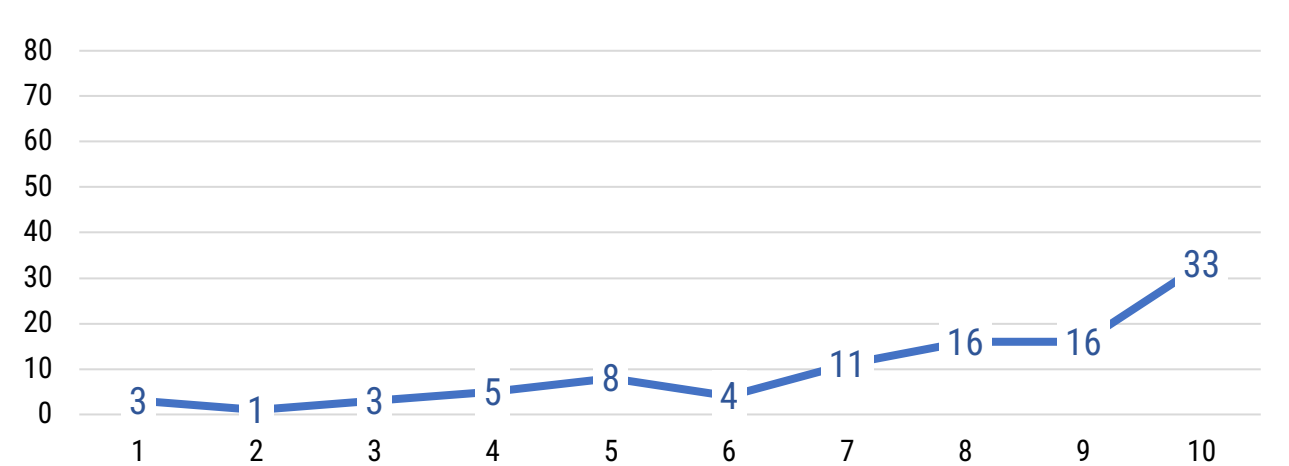
фінансова незабезпеченість, страх невідомості та небажання втратити власне житло можуть стримувати рішення про виїзд навіть за умов постійної небезпеки.

- Загалом відповіді вказують на розрив між евакуацією як фізичним переміщенням людей із небезпечної території та евакуацією як процесом забезпечення їхньої подальшої життєдіяльності. Для значної частини висловлених проблем визначальним є не лише питання, як залишити Херсон, а й можливість знайти житло, отримати необхідну підтримку та відновити повсякденне життя на новому місці. Головний бар'єр евакуації у відповідях респондентів пов'язаний не стільки з можливістю фізично виїхати з Херсона, скільки з відсутністю доступних і передбачуваних умов життя після виїзду.

Розподіл відповідей

Громадська оцінка безпекової оцінки в Україні (N=400), %

Q.: Оцініть, будь ласка, якою зараз, на Вашу думку, є безпекова ситуація загалом в Україні. Просимо оцінити по 10-и бальній системі, де 10 – це найбільш небезпечна, а 1 – найбільш безпечна

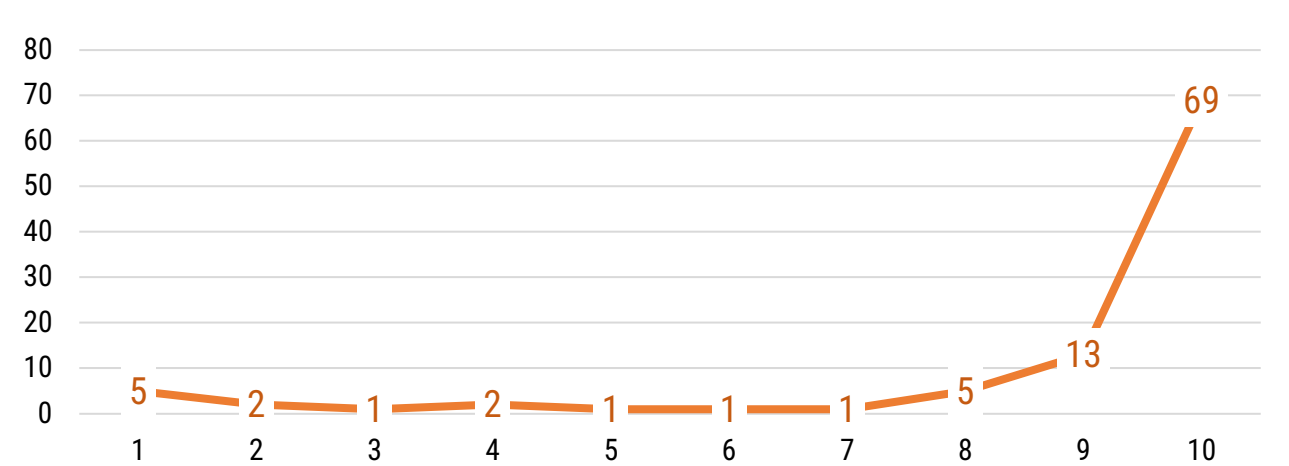
Громадська оцінка безпекової оцінки в Україні серед херсонців-тут і херсонців-там

Середній рівень небезпеки в Україні за 10-бальною шкалою

Усі опитані	Зараз у Херсоні	Зараз не в Херсоні		
		В інших областях України	За кордоном	Разом
7.7	7.4	8.0	8.0	8.0

Громадська оцінка безпекової оцінки в Херсоні (N=400), %

Q.: Оцініть, будь ласка, якою, на Вашу думку, є безпекова ситуація в Херсоні. Просимо оцінити по 10-и бальній системі, де 10 – це найбільш небезпечна, а 1 – найбільш безпечна

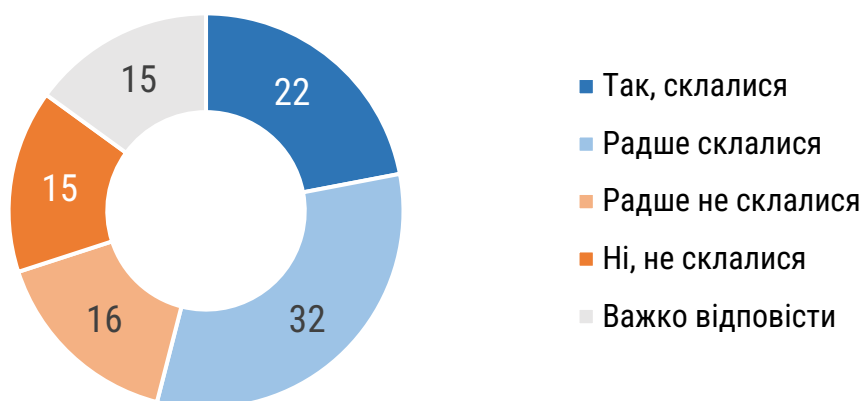
Громадська оцінка безпекової оцінки в Україні серед херсонців-тут і херсонців-там

Середній рівень небезпеки в Херсоні за 10-бальною шкалою

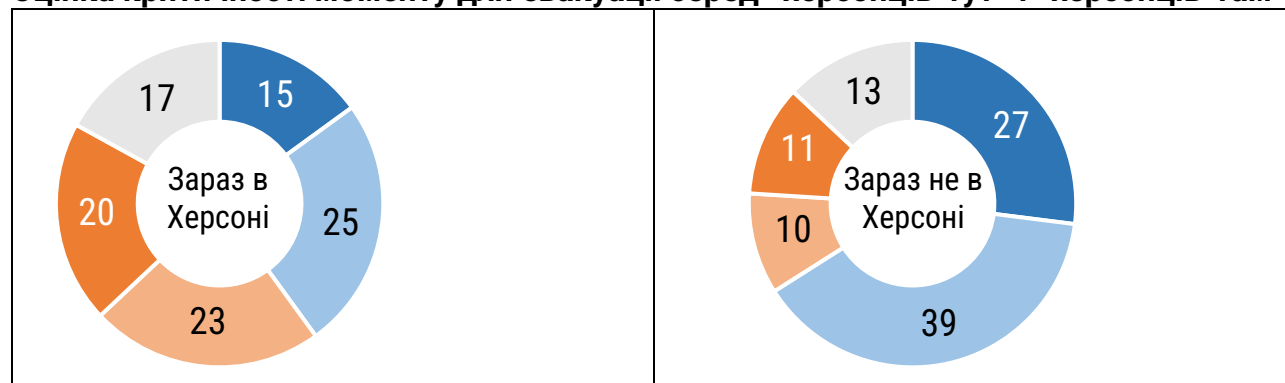
Усі опитані	Зараз у Херсоні	Зараз не в Херсоні		
		В інших областях України	За кордоном	Разом
8.8	8.5	9.3	8.8	9.2

Оцінка критичності моменту для евакуації (N=400), %

Q.: Як ви вважаєте, чи склалися в Херсоні умови для обов'язкової евакуації населення з міста?

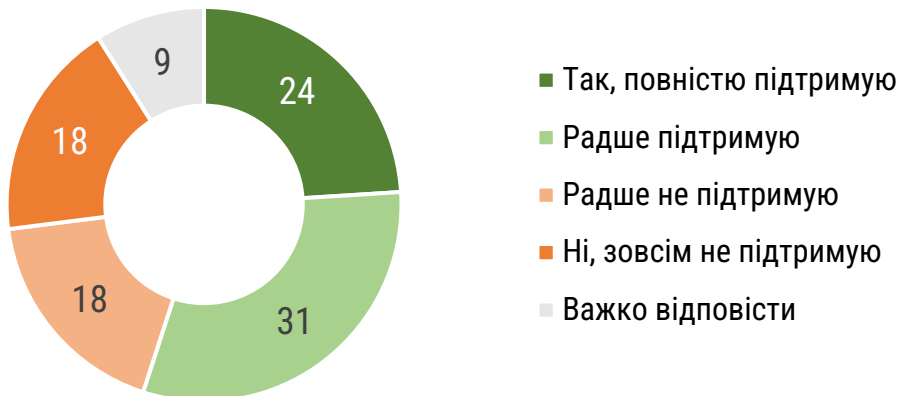

Оцінка критичності моменту для евакуації серед «херсонців-тут» і «херсонців-там»

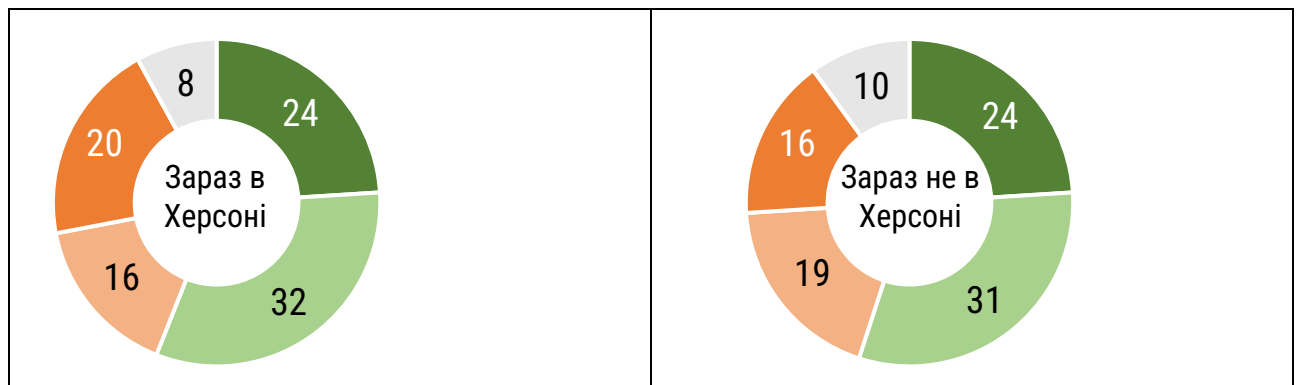

Оцінка примусової евакуації дітей (N=400), %

Q.: Чи підтримуєте ви заходи з примусової евакуації дітей з Херсонської громади, в рамках якої поліцейським і військовим адміністраціям дозволяється евакуювати дітей із зон активних бойових дій навіть без згоди батьків?

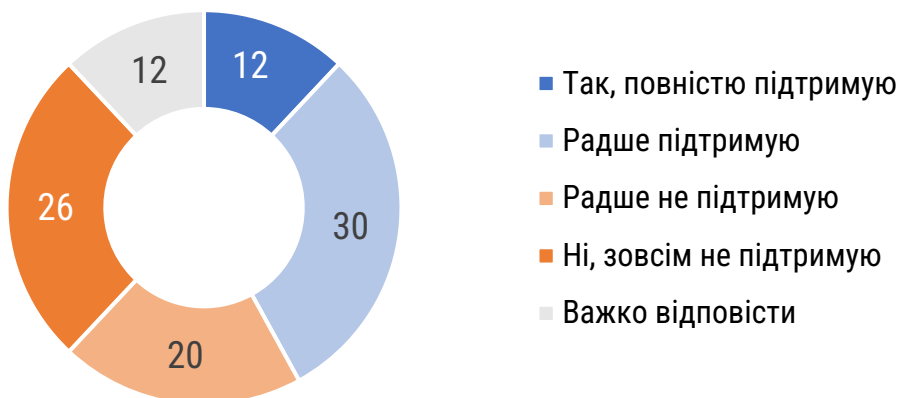

Оцінка примусової евакуації серед «херсонців-тут» і «херсонців-там»

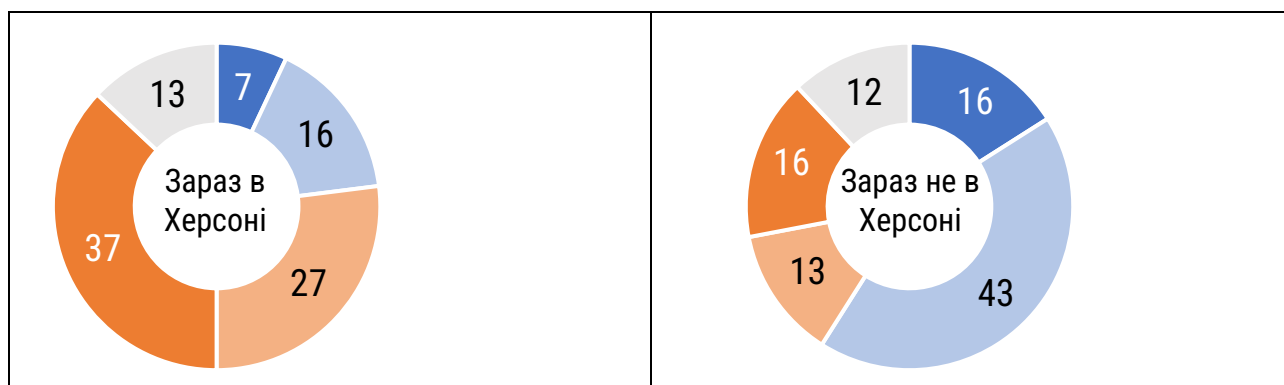

Рівень підтримки звернення О.Прокудіна щодо евакуації з міста (N=400), %

Q.: 28 серпня, після атаки на Херсонську ТЕЦ, начальник Херсонської ОВА Олександр Прокудін звернувся до мешканців Херсонської громади евакуююватися з міста. Чи підтримуєте ви його заклик?

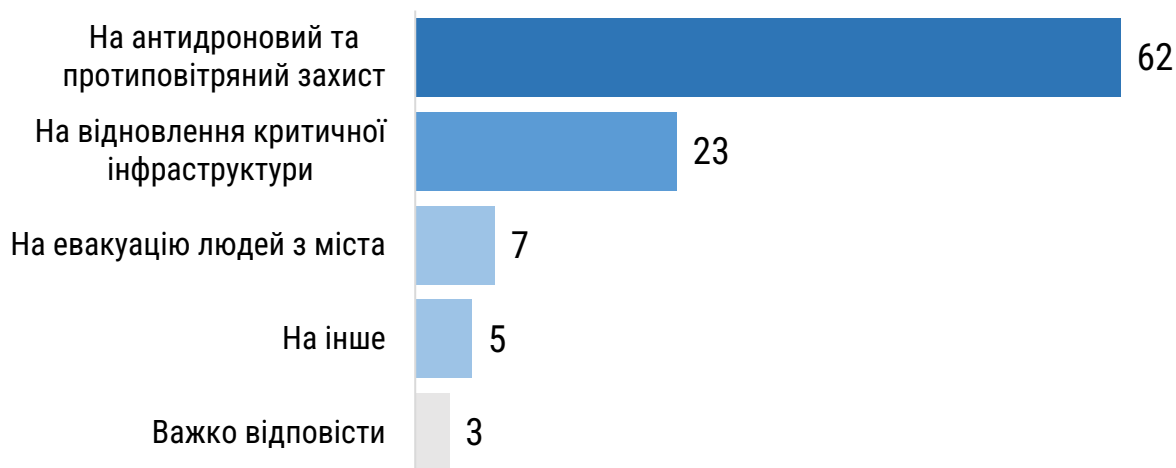

Рівень підтримки звернення О.Прокудіна щодо евакуації з міста серед «херсонців-тут» і «херсонців-там»

Оцінка фокусу дій військових адміністрацій в Херсоні (N=400), %

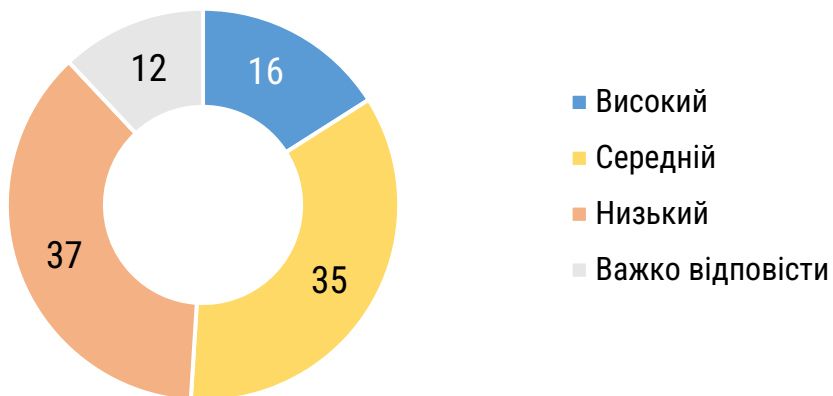
Q.: Як ви вважаєте, на що зараз мають бути спрямовані основні зусилля військових адміністрацій в Херсоні – на відновлення критичної інфраструктури (зв'язок, електро-, газо-, водопостачання та ін.), антидроновий та протиповітряний захист, на евакуацію людей з міста чи на щось інше?

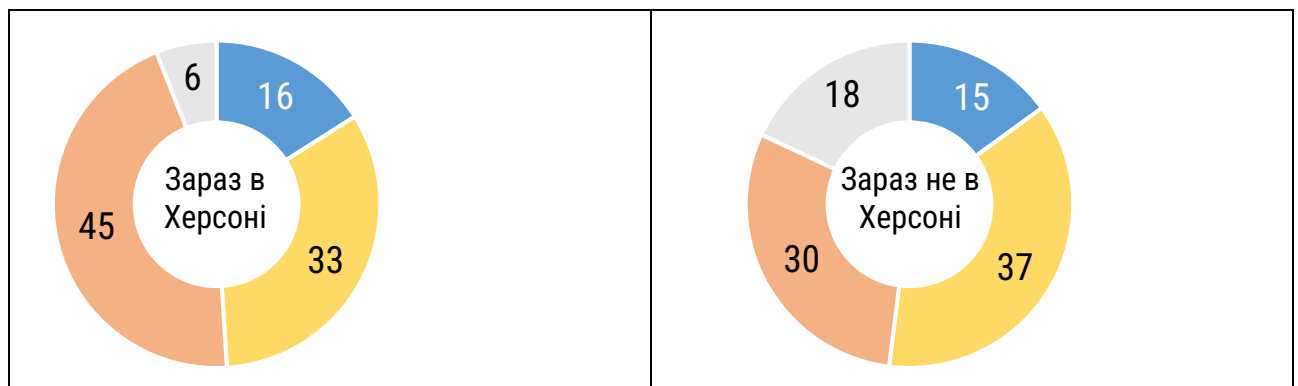
Інші відповіді: серед додаткових пропозицій — забезпечення евакуйованих житлом, роботою та підтримкою після виїзду з міста; допомога ВПО та мешканцям, які залишаються в Херсоні; убезпечення шляхів постачання продовольства та підтримка малого бізнесу; удосконалення систем оповіщення та облаштування укриттів для критичних об'єктів; допомога військовим і залучення ресурсів з інших регіонів; боротьба з корупцією, посилення відповідальності місцевої влади та перегляд пріоритетів бюджетних витрат, зокрема на будівництво підземних шкіл.

Рівень поінформованості людей в Херсоні про можливості евакуації з громади (N=400), %

Q.: Яким, на Вашу думку, є рівень поінформованості людей в Херсоні про можливості евакуації з громади?

Рівень поінформованості людей в Херсоні про можливості евакуації з громади серед «херсонців-тут» і «херсонців-там»

Оцінка того, на кого зараз краще покладатися в питаннях евакуації з Херсона (N=400), %

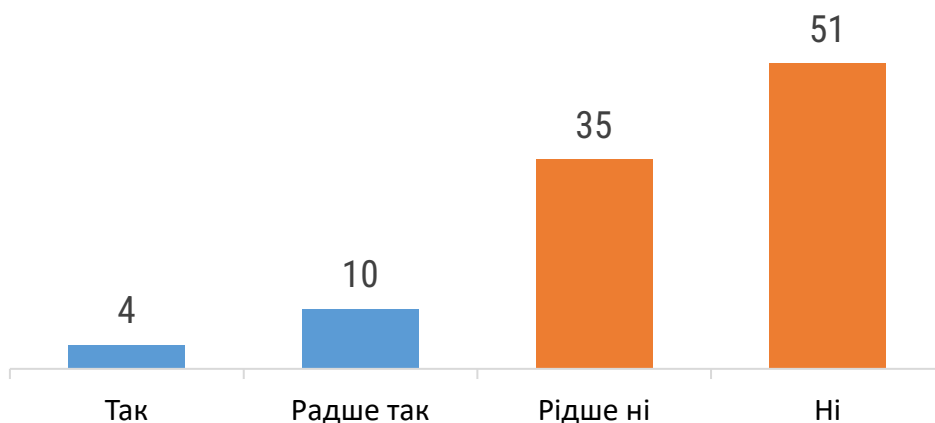
Q.: На кого зараз краще покладатися в питаннях евакуації з Херсона?

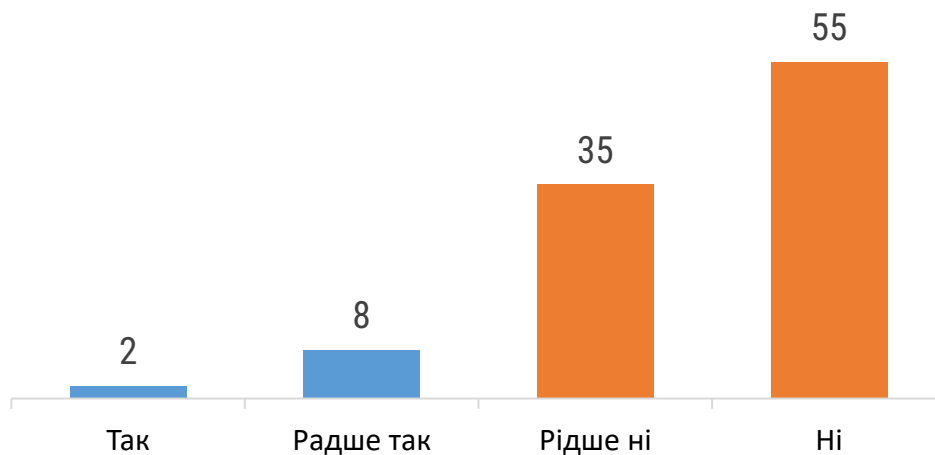
Інші відповіді: респонденти наголошували на необхідності спільних зусиль різних учасників евакуації та взаємодопомоги; висловлювали недовіру до організаторів евакуації, зокрема через недостатню, на їхню думку, підтримку з боку місцевої влади; звертали увагу на необхідність допомоги людям, які не можуть евакуюватися самостійно, а також забезпечення евакуйованих житлом

Оцінка рівня уваги до Херсона в ЗМІ (N=400), %

Q.: Як ви вважаєте, чи достатньо в ЗМІ приділяється уваги ситуації в Херсонській громаді?

Оцінка рівня уваги до Херсона з боку центральної влади ЗМІ (N=400), %
Q.: Як ви вважаєте, чи достатньо уваги центральна влада приділяє Херсонській громаді?

Аналіз відповідей на відкрите запитання «З якими проблемами люди стикаються під час евакуації з Херсона?»

Q.: З якими проблемами люди стикаються під час евакуації з Херсона?

Аналіз відкритих відповідей дає змогу виокремити основні сюжети, які охоплюють не лише безпосередню евакуацію, а й підготовку до виїзду, пошук житла, фінансове забезпечення та облаштування на новому місці.

Помітно, що, відповідаючи на це запитання, респонденти значно більше уваги приділяють проблемам життя після евакуації, ніж організації самого виїзду. У відповідях постійно повторюються два взаємопов'язані запитання: "куди їхати?" та "за які кошти жити після переїзду?". Натомість небезпека обстрілів та дронів атак, хоча й становить окремий виразний сюжет, далеко не вичерпує проблем, про які говорять опитані.

Із 400 отриманих відповідей 364 (91% від загального обсягу вибірки) містять змістовні повідомлення про проблеми евакуації. Решта 36 відповідей (9%) не дозволяють визначити конкретні проблеми: респонденти не змогли відповісти на запитання, не мали відповідної інформації чи особистого досвіду або обмежилися загальними оцінками.

В результаті аналізу відповідей виокремлено 10 основних проблемних сюжетів, які не є взаємовиключними: відповідь одного респондента може стосуватися кількох проблем одночасно. Отже, основні сюжети такі:

1. Відсутність доступного житла після евакуації

Один із найпоширеніших сюжетів. Респонденти зазначають, що їм нікуди переїжджати, немає гарантованого місця для проживання, а оренда житла в інших

регіонах надто дорога. Окремо порушується проблема тимчасового характеру запропонованого житла та відсутності довгострокових рішень.

«А де жити? У спортзалі закинutoї школи?»

«Як можна евакуюватись у нікуди? Ніяк.»

2. Брак коштів для переїзду та подальшого проживання

Фінансові труднощі згадуються як самостійна перешкода евакуації. Йдеться не лише про витрати на дорогу, а передусім про неможливість оплачувати житло, комунальні послуги та повсякденні потреби після переїзду. Особливо гостро проблема постає для людей із невеликими зарплатами й пенсіями. Респонденти також скаржаться на недостатні розміри державних виплат.

«Проблема у грошах. Питання не в евакуації, а в тому, за що потім орендувати житло.»

«Моя зарплата не дотягує до 10 тис. Тож яка може бути евакуація? Яка може бути оренда житла і на що взагалі жити, якщо усю цю суму віддати на оренду?»

3. Відсутність системної та довготривалої підтримки після евакуації

Респонденти критикують практику, за якої евакуація фактично завершується доставленням людей до іншого населеного пункту або наданням короткострокового прихистку. Подальший пошук житла, роботи та засобів для існування, за їхніми словами, покладається на самих евакуйованих. Деякі зазначають, що саме через відсутність підтримки люди змушені повертатися до Херсона.

«Відсутність грошей, невизначеність. Якщо евакуація — це вивезти людину просто з міста, то це не є евакуація, це перевезення.»

«Спочатку ти отримаєш допомогу (від двох тижнів до трьох місяців), а далі ти фактично опиняєшся на вулиці. І то му багато людей повертаються назад.»

4. Проблеми працевлаштування та адаптації на новому місці

Переїзд пов'язується з утратою роботи й необхідністю шукати нові джерела доходу, труднощами з оформленням документів, отриманням соціальних послуг і медичної допомоги. Окремі респонденти повідомляють про упереджене ставлення до переселенців у приймаючих громадах і відчуття непотрібності.

«Житло, початок нового життя, документи, працевлаштування, медицина.»

«Ми нікому не потрібні, на нас так косо дивляться, наче ми цього хочемо — виїжджати з рідного міста.»

5. небезпека обстрілів і дронів атак під час евакуації

Безпекові ризики становлять окремий помітний сюжет. Респонденти згадують постійні обстріли, атаки дронів, загрозу для транспорту та людей під час пересування містом і виїзду з нього. Частина відповідей обмежується короткими згадками дронів або обстрілів, що свідчить про виразну присутність цієї проблеми у сприйнятті опитаних.

«Безпекова ситуація на землі, у повітрі. Постійний обстріл, літають дрони, ракети, бомби...»

«Дрони, обстріли, небезпека виїзду.»

6. Організаційні та транспортні труднощі евакуації

До цього сюжету належать нестача транспорту й перевізників, черги на безкоштовну евакуацію, висока вартість приватних перевезень, складність транспортування особистих речей, обмеження щодо багажу. Додатково в окремих відповідях згадуються перевірки на блокпостах і побоювання чоловіків щодо взаємодії з ТЦК, які, за словами респондентів, можуть впливати на рішення про виїзд.

«Черга на безкоштовну евакуацію, високі цінники приватних підприємців, нерозуміння, куди їхати і як жити далі.»

«З відсутністю габаритних авто для евакуації майна. Багато хто виїхав би в село, в пусті покинуті садиби, однак своє майно можна було б хоча б вивезти.»

7. Недостатня поінформованість про умови та можливості евакуації

Респонденти вказують на брак зрозумілої інформації про маршрути, перевізників, місця розселення, умови проживання та доступну допомогу. Згадуються також проблеми зі зв'язком і недоступність гарячих ліній. Через це люди не можуть заздалегідь оцінити можливості переїзду та спланувати подальші дії.

«Відсутність зв'язку, інтернету, вказані гарячі лінії не доступні.»

«Недостатньо детальної інформації щодо перевізників, прихистку на довгий час з умовами, грошової допомоги та подальшої допомоги в адаптації.»

8. Особливі труднощі евакуації літніх людей, людей з інвалідністю, родин із дітьми та домашніми тваринами

У відповідях описуються проблеми транспортування маломобільних людей, відсутність пристосованого транспорту, труднощі з посадкою в потяги, а також складнощі пошуку житла для родин із дітьми й домашніми тваринами. Орендодавці, за словами респондентів, нерідко відмовляються приймати таких мешканців. Для частини родин ці обставини стають безпосередньою перешкодою виїзду.

«Дуже складно під час евакуації знайти перевізників, які б погодилися перевозити тварин та маломобільних людей.»

«Дуже дорога оренда житла, не беруть на квартиру з дітьми та тваринами.»

«Не зможу вивезти дитину з інвалідністю.»

9. Психологічні бар'єри, страх невідомості та небажання залишати домівку

Респонденти говорять про тривогу щодо майбутнього, страх залишитися без засобів до існування, небажання покидати власне житло та побоювання за збереження залишеного майна. Відсутність зрозумілих перспектив після переїзду посилює ці переживання. Таким чином, рішення про евакуацію пов'язане не лише з безпекою, а й із ризиком втрати звичного способу життя.

«Звісно небезпека, але більше людей турбує невизначеність з подальшими діями, оскільки більшість людей їдуть у невідомість.»

«Страх що не вистачить грошей на життя в новому місці, страх що залишене житло пограбують.»

10. Недовіра до організаторів евакуації та критика діяльності влади

Частина респондентів висловлює незадоволення діями військових адміністрацій та недостатньою, на їхню думку, відповідальністю органів влади за долю евакуйованих. Згадуються покладання значної частини евакуаційної роботи на волонтерів, недостатня координація допомоги та розрив між публічними повідомленнями влади й реальними потребами людей. Ці відповіді відображають критичні оцінки респондентів, а не незалежно встановлені факти порушень.

«Влада поклала здебільшого проблеми з евакуацією на волонтерів, а в них можливості дуже обмежені, довго вони не можуть допомагати.»

«Тільки гарна картинка для медіа, потім самостійно люди вирішують свої проблеми.»

Портрет респондентів

(дані подано у %)

Стать

Жіноча	57
Чоловіча	43

Вік

18-29	14
30-44	31
45-59	26
60+	29

Зайнятість

Працюють на державному чи комунальному підприємстві / установі / організації	23
Працюють за наймом у приватній компанії / підприємстві / організації	23
Пенсіонери	21
Безробітні, зайняті домашнім господарством, доглядом за дітьми	17
Підприємці	5
Студенти	4
Фрілансери, самозайняті	3
Волонтери	1
Інше	3

Місце проживання до 24 лютого 2022 року

м. Херсон	95
Інші населені пункти Херсонської громади	5

Місце проживання зараз

У Херсоні	48
В іншій області України	44
За кордоном	8

Де проживають ті, хто змінювали місце проживання після 24.02.2022

Одеська	9
м. Київ	9
Миколаївська	6
Дніпропетровська	4
Івано-Франківська	3
Київська	3
Львівська	2
Вінницька	2
Тернопільська	1
Черкаська	1
Хмельницька	1
Інші області	3
Разом	44

У якій країні проживають ті, хто змінювали місце проживання після 24.02.2022

Німеччина	2
Польща	2
Інші країни*	4
Разом	10

* **Інші країни:** Бельгія, Болгарія, Велика Британія, Грузія, Естонія, Ірландія, Італія, Норвегія, Румунія, США, Фінляндія, Франція, Швеція.